

BESLUT

Diariern
LOC 2020-0657
Informationssäkerhetsklass: K1

Styrelsen för Locum AB

Yttrande över regionrevisorernas årsrapport 2019 för Locum AB

Ärendet

Regionrevisorerna har överlämnat årsrapport 2019 för Locum AB. Styrelsen för Locum AB har beretts möjlighet att yttra sig över rapporten senast den 31 augusti 2020.

I den årliga revisionen prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Beslutsunderlag

1. Yttrande över regionrevisorernas årsrapport 2019 för Locum AB
2. Regionrevisorernas årsrapport 2019

Förslag till beslut

Styrelsen för Locum AB föreslås besluta

att uppdra åt verkställande direktören att avge yttrande över regionrevisorernas årsrapport 2019 för Locum AB enligt förslag.

Enligt uppdrag

Marit Brusdal Penna
Tf verkställande direktör

YTTRANDE

Diariern
LOC 2020-0657
Informationssäkerhetsklass: K1

Styrelsen för Locum AB

Yttrande över regionrevisorernas årsrapport 2019 rörande Locum AB

Ärendet

Regionrevisorerna har överlämnat årsrapport 2019 för Locum AB. Locums styrelse har beretts möjlighet att yttra sig över rapporten senast den 31 augusti 2020.

I årsrapporten prövas om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Locums synpunkter

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Revisionen konstaterar att fullmäktiges mål om ekonomi i balans har uppnåtts i och med att resultatet överstiger resultatkravet. Styrelsens ekonomiska resultat bedöms vara tillfredsställande.

Revisionen konstaterar också att Locum AB's arbete med de tre övergripande målen från fullmäktige som berör bolaget, *En hållbar Region Stockholm*, *Region Stockholm ska vara en attraktiv arbetsgivare* och *Fri kultur för upplevelser, möten bildning och delaktighet* inte påvisar några avvikelser och att det verksamhetsmässiga resultatet för bolaget i huvudsak uppnåtts.

Intern styrning och kontroll

Revisionen har, inom ramen för intern styrning och kontroll, under 2019 granskat Locum AB inom följande områden; *Locums arbete för att minska förekomsten av svart arbetskraft*, *Hållbart byggande*, *Strategisk planering och samordning av vårdfastigheter* samt *Leverantörsfakturaprocessen*.

Revisionen bedömer att Locum behöver vidta ett antal åtgärder i syfte att minska risken för svart arbetskraft samt införa någon form av åtgärd mot leverantörer även vid mindre allvarliga avvikelser från de krav som ställs i avtalen.

Dessa rekommendationer bedöms omhändertas i samband med uppdateringar av avtalsmallar samt den omarbetning av Locums handbok för byggprojektledning som pågår.

YTTRANDE

Diariern
LOC 2020-0657
Informationssäkerhetsklass: K1

Styrelsen för Locum AB

Revisionen bedömer att det återstår mycket arbete för att möjliggöra att miljö- och klimatpåverkan kan begränsas för att uppfylla fullmäktiges miljöprogram. Bland annat bedömer revisionen att Locum bör ta fram mål och tydliggöra hur materialåtervinningen samt avfallsförebyggandet ska öka i enlighet med miljöprogrammet.

Revisionens bedömning är att fastighets- och servicenämndens styrning och uppföljning av Locums miljö- och klimatarbete bör förtydligas. Styrelsen anser att den avrapportering som sker i enlighet med RLK's anvisningar i samband med tertial, delår och helår är tillräcklig. Verksamheten genomför löpande flera olika aktiviteter i sina investeringsprojekt och dessa åtgärder ska bidra till att minska uppkomsten av byggavfall och möjliggöra återanvändning samt återvinning i enlighet med de uppsatta målen. Målen följs upp och rapporteras till styrelse, nämnd och fastighetsomställningsberedningen.

När det gäller leverantörsfakturaprocessen bedömer revisionen att Locum bör säkerställa att befintliga rutiner följs så att avrop endast görs från leverantörer med giltiga avtal/ramavtal.

Inom Locum pågår upphandling av ett nytt inköpssystem vilket kommer att möjliggöra en bättre styrning av inköp.

Revisionen har bedömt att det i huvudsak finns riktlinjer och rutiner för att säkerställa en tillräcklig styrning och intern kontroll inom bolagets verksamhet. Den interna styrningen och kontrollen bedöms därför vara tillräcklig.

Räkenskaper

Den auktoriserade revisorn har bedömt räkenskaperna vara rättvisande och inga iakttagelser under 2019 har föranlett rekommendationer.

Enligt uppdrag

Marit Brusdal Penna
Tf verkställande direktör

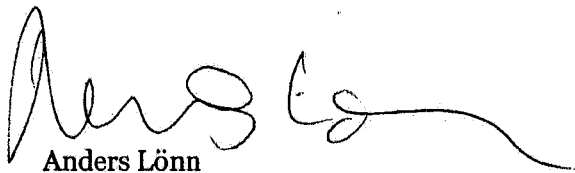
Regionrevisorerna

2020-03-31

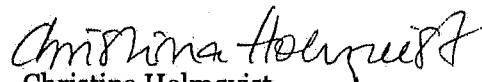
Diariumnummer
RK 2019-0025Styrelsen
Locum AB**Årsrapport 2019
Locum AB**

Revisorerna i revisorsgrupp III beslutade 2020-03-31 att överlämna rapporten till styrelsen för Locum AB för kännedom med möjlighet till yttrande senast 2020-08-31.

Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Anders Lönn
Ordförande

Christina Holmqvist
Sekreterare

Årsrapport 2019

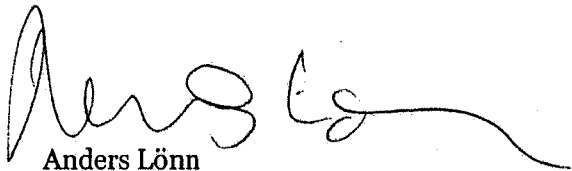
Locum AB

Styrelsen
Locum AB

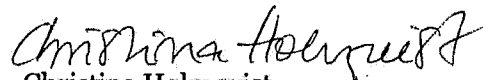
**Årsrapport 2019
Locum AB**

Revisorerna i revisorsgrupp III beslutade 2020-03-31 att överlämna rapporten till styrelsen för Locum AB för kännedom med möjlighet till yttrande senast 2020-08-31.

Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Anders Lönn
Ordförande

Christina Holmqvist
Sekreterare

Sammanfattning – Locum AB

I den årliga revisionen prövas om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Bedömning för år 2019

	Tillfreds- ställande	Inte helt tillfredsställande	Otillfreds- ställande
Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat	X		
	Tillräcklig	Inte helt tillräcklig	Otillräcklig
Intern styrning och kontroll	X		
	Rättvisande	Inte rättvisande	
Räkenskaper	X		

Ekonomiskt- och verksamhetsmässigt resultat

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till – 15 mnkr, medan fullmäktiges resultatkrav uppgår till 7 mnkr. För Locum uppgår det resultat som används för avstämningen av resultatkravet till 14 mnkr för 2019, exklusive ränteeffekten på pensionskostnader. Jämfört med fullmäktiges resultatkrav på 7 mnkr innebär det en positiv avvikelse på 7 mnkr. Revisionen konstaterar att fullmäktiges mål om en ekonomi i balans därmed uppnåtts.

Fullmäktiges mål och uppdrag har i huvudsak uppnåtts. Det verksamhetsmässiga resultatet bedöms vara tillfredsställande.

Det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet bedöms, utifrån genomförd granskning, sammantaget som tillfredsställande. Bedömningen är oförändrad jämfört med 2018.

Intern styrning och kontroll

Den interna styrningen och kontrollen bedöms, utifrån genomförd granskning, vara tillräcklig. Bedömningen är oförändrad jämfört med 2018.

Räkenskaper

Årsbokslutet är i allt väsentligt upprättat enligt god redovisningssed, enligt regionens anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning.

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Innehåll

1	Årlig granskning	1
2	Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat	2
2.1	Ekonomiskt resultat	2
2.2	Verksamhetsmässigt resultat	4
3	Intern styrning och kontroll	4
3.1	Locums arbete för att minska förekomsten av svart arbetskraft	4
3.2	Hållbart byggande	8
3.3	Strategisk planering och samordning av vårdfastigheter	9
3.4	Leverantörsfakturaprocesen	11
3.5	Avrapporterade granskningar i delrapport	11
3.6	Granskningar utan väsentliga iakttagelser	11
3.7	Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer	12
3.8	Samlad bedömning av intern styrning och kontroll	12
4	Räkenskaper	12
4.1	Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer	12
5	Styrelsens yttrande över delrapport 2019	12
	Bilaga 1 Sammanställning och uppföljning av rekommendationer till styrelsen	
	Bilaga 2 Sammanställning och uppföljning av rekommendationer till ledningen	
	Bilaga 3 Bedömningsmål och bedömningskriterier	
	Bilaga 4 Yttrande över delrapport 2019	

1 Årlig granskning

I den årliga revisionen prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig. Den årliga revisionen omfattar granskning och bedömning inom följande områden:

- Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat
- Intern styrning och kontroll
- Räkenskaper

Styrelsen för Locum AB¹ ska, enligt de specifika ägardirektiven, för Region Stockholms räkning tillhandahålla ändamålsenliga lokaler i första hand till regionens verksamheter enligt de principer som regionen beslutar. Vidare ansvarar bolaget, i enlighet med gällande förvaltningsavtal, för såväl teknisk som ekonomisk förvaltning av fastigheter inom landstingsfastigheter i Stockholm (LFS). Enligt ägardirektiven har bolaget även resultatansvaret för landstingsfastigheter Stockholm. Enligt avtal med fastighets- och servicenämnden ansvarar bolaget även för genomförandet av den fastighetsverksamhet som fastighets- och servicenämnden är formellt ansvarig för, exempelvis fastighetsstrategiska frågor, långsiktig utveckling av fastighetsbeståndet, köp och försäljning av fastigheter samt förvaltning av projektavtalet gällande NKS.

Revisionen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, regionens regler och anvisningar, riktlinjer för samordnad revision och bolagsrevision inom Region Stockholm samt god revisionssed för kommunal verksamhet. Revisionen har utgått från revisionsplanen som fastställts av revisorsgrupperna och revisorskollegiet.

I granskningen har lekmannarevisorerna biträttats av regionens revisionskontor. Granskningen har genomförts av granskningsansvarig Johan Blomberg m.fl. vid revisionskontoret. Parallellt med lekmannarevisionen har revision utförts enligt ABL 9 kap. under ledning av auktoriserad revisor Jenny Göthberg vid Ernst & Young AB (EY).

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den auktoriserade revisorn granskar räkenskaperna och styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Den interna styrningen och kontrollen granskas gemensamt.

Under granskningsåret har ömsesidig information och samverkan skett mellan bolagets lekmannarevisorer och dess auktoriserade revisor.

¹ Fortsättningsvis benämnt Locum, eller bolaget.

2 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

I detta avsnitt görs en bedömning av om styrelsen och verkställande direktören uppnått fullmäktiges resultatkrav och övriga ekonomiska samt verksamhetsmässiga mål. Bedömningen omfattar även om styrelsen/vd genomfört givna uppdrag samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningsmålen och bedömningskriterierna framgår av bilaga 3.

2.1 Ekonomiskt resultat

	Budget 2019	Bokslut 2019	Bokslut 2018
Resultaträkning (mnkr)			
Verksamhetens intäkter	385	388	374
Verksamhetens kostnader inkl. avskrivningar och finansnetto	- 378	-403	-356
- varav omställningskostnader	-	-	-
Resultat före bokslutsdisposition och skatt	7	-15	18
Erhållna koncernbidrag (komp)	-	-	5
Resultat efter lämnat koncernbidrag (komp)	7	-15	23
Erhållna koncernbidrag (skatt)	-	14	-
Lämnade koncernbidrag (skatt)	-	-	-22
Resultat efter bokslutsdisposition och skatt	7	-1	1
Balansomslutning (mnkr)	-	451	446
Årsarbetare (antal)	305	299	282

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till – 15 mnkr medan fullmäktiges resultatkrav uppgår till 7 mnkr. Bolaget redovisar i sin resultaträkning en budgetavvikelse på – 22 mnkr.

I avstämningsärendet² för regionens budget 2019 framgår att en ny modell för beräkning av resultatkrav ska tillämpas för 2019. Enligt modellen ska ingen reglering ske som tidigare via ett särskilt utbetalt koncernbidrag som motsvarar ökade kostnader efter förändringar i finansinspektionens diskonteringsränta för pensioner. De bolag som har ett negativt resultat får däremot ett skattemässigt koncernbidrag som indirekt kan innebära en kompensation. Locum har erhållit 14 mnkr i skattemässigt koncernbidrag och ränteeffekten på pensionskostnaderna på 28 mnkr har därmed till hälften kompenserats.

² LS 2018 - 1179

Regionledningskontoret har beslutat att de ökade pensionskostnaderna till följd av ränteförändringen ändå ska exkluderas vid jämförelse med fullmäktiges resultatkrav. Vid avstämning av resultatkravet sker därför en justering för ränteförändring på pensioner. För Locum uppgår det resultat som används för avstämningen till 13 mnkr för 2019, enligt tabellen nedan. Jämfört med fullmäktiges resultatkrav på 7 mnkr innebär det en positiv avvikelse på 6 mnkr.

Resultat justerat för ränteeffekter på pensionskostnader	Budget 2019	Bokslut 2019	Bokslut 2018
Resultat före bokslutsdisposition och skatt	7	-15	18
Ränteförändring pensioner	-	28	5
Avstämning resultatkrav	7	14 ³	23

Det resultat efter bokslutsdispositioner och skatt som redovisas till Bolagsverket uppgår till -1 mnkr. I den fortsatta analysen utgår revisionen från resultatet (13 mnkr) som används vid avstämning mot fullmäktiges resultatkrav.

Årets investeringar uppgår till 2,1 mnkr, att jämföra med fullmäktiges budget på 4,5 mnkr. Budgetavvikelsen beror på att behovet varierar år från år medan bolaget tilldelats samma ram för varje år under de senaste åren, och den kommande tioårsperioden.

2.1.1 Jämförelse med budget 2019

Verksamhetens intäkter uppgår till 388 mnkr, vilket är 3 mnkr (ca 0,8 procent) högre än budgeterat. Detta förklaras främst av att bolaget erhållit intäkter på 3 mnkr där vidarefakturering skett av erhållna kostnadsfakturer som därmed inte påverkar resultatet. I övrigt överstiger intäkterna för förvaltningsarvode budget, medan intäkterna för försäljning av fastighetstjänster understiger budget. Dessa två poster på ca 5-6 mnkr tar ut varandra totalt sätt.

Verksamhetens kostnader, exkl. avskrivningar och finansiella poster, uppgår till 361 mnkr, vilket är 4 mnkr (ca 1,1 procent) lägre än budgeterat. Kostnaderna för personal överstiger budgeten med ca 9 mnkr, varav 5 mnkr avser ökad löneskatt kopplat till förändringen av pensionskostnader till följd av den förändrade diskonteringsräntan. Övriga kostnader, bland annat konsult- och IT-relaterade kostnader, understiger budget med ca 15 mnkr. Budgetavvikelsen i övrigt utgörs av flera delposter, bl.a. lokal- och fastighetskostnader på sammantaget 2 mnkr.

³ Siffrorna ovan i tabellen (-15 respektive 28) är avrundade, korrekta siffror är -14,7 och 28,3 vilket tillsammans ger ett resultat på 13,6 som avrundas till 14.

Avvikelser i förhållande till budget har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i styrelsens verksamhetsberättelse.

2.1.2 Jämförelse med 2018 års utfall

Jämfört med 2018 har verksamhetens intäkter ökat med 14 mnkr (3,7 procent), vilket framför allt beror på ökat förvaltningsarvode och ökad försäljning av tjänster, bland annat som en konsekvens av att fler strategiska investeringsprojekt har driftsatts under året.

Verksamhetens kostnader har jämfört med 2018 ökat med 47 mnkr (13,2 procent), vilket i huvudsak beror på förändringen av diskonteringsräntan för beräkningen av pensionsförpliktelser.

2.1.3 Bedömning av ekonomiskt resultat

Revisionen bedömer att fullmäktiges mål om ekonomi i balans har uppnåtts i och med att resultatet överstiger resultatkravet. Styrelsens ekonomiska resultat bedöms, i likhet med 2018, vara tillfredsställande.

2.2 Verksamhetsmässigt resultat

Av fullmäktiges budget 2019 framkommer att Locum berörs av tre av fullmäktiges övergripande mål, nämligen *En hållbar Region Stockholm*, *Region Stockholm ska vara en attraktiv arbetsgivare* och *Fri kultur för upplevelser, möten, bildning och delaktighet*. Av de delmål och indikatorer som är kopplade till ovanstående övergripande mål som bolaget har att förhålla sig till under 2019 finns det inga avvikelser i förhållande till fullmäktiges uppställda mål- och indikatornivåer.

När det kommer till uppdrag och anmodan som ställts till bolaget under året, eller tidigare, är dessa antingen avslutade eller pågående enligt plan.

2.2.1 Bedömning av verksamhetsmässigt resultat

Revisionen bedömer att det verksamhetsmässiga resultatet i huvudsak har uppnåtts.

3 Intern styrning och kontroll

I detta avsnitt görs en bedömning av hur styrelsen och verkställande direktören tar ansvar för att det finns en intern styrning och kontroll som leder till måluppfyllelse och regelefterlevnad. Bedömningsmålen och bedömningskriterierna framgår av bilaga 2. Granskningen har genomförts av revisionskontoret och auktoriserad revisor.

3.1 Locums arbete för att minska förekomsten av svart arbetskraft

Revisionen har granskat Locums rutiner för att minska risken för förekomsten av svart arbetskraft i pågående byggprojekt och hur dessa tillämpas i praktiken. De investeringsprojekt som ingått i granskningen är dels uppförande av ett parkeringshus vid Södertälje sjukhus med ett kontraktsvärde på

76 mnkr, dels nybyggnation av en byggnad för operation och röntgen vid Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge (Chopin) med ett kontraktsvärde på 1 214 mnkr.

3.1.1 Bakgrund – åtgärder mot svart arbetskraft

På nationell nivå finns det ett antal vägledningar och hjälpmedel för att motverka förekomsten av svart arbetskraft, bland annat framtagna av Skatteverket. Till exempel kan nämnas rekommendationer kring vilka krav som kan ställas i samband med upphandlingar för att främja seriösa företag och för att motverka svart arbetskraft. Bland annat syftar kraven till att möjliggöra kontroller under avtalstiden där identifierade avvikelser ska kunna utgöra grund för avtalsbrott eller andra sanktioner. Enligt Skatteverket bör beställaren vid upphandlingstillfället samt löpande kontrollera att leverantörer och underleverantörer betalar sina skatter och avgifter. Anlitande av underleverantörer bör, enligt Skatteverket, anmälas till och godkännas av den upphandlande myndigheten.

Vad gäller avtalsavvikelser rekommenderar Skatteverket att svarta löner och användande av icke godkända underleverantörer ska utgöra grund för avtalsbrott. Oredovisade eller obetalda skatter och avgifter bör vara en grund för hävning. För att säkerställa att svart arbetskraft inte används bör avtalsuppföljningen avse både företagets ekonomi och personal. Skatteverket rekommenderar att företagets offentliga uppgifter kontrolleras löpande under avtalstiden. Vidare bör beställaren, enligt Skatteverket, begära att företagen uppger namn och personnummer på dem som utför avtalade tjänster samt informera om att det kommer att genomföras kontroller av vilka personer som vistas på arbetsplatsen.

En upphandlande myndighet får enligt LOU begära bevis för att leverantörer fullgjort sina skyldigheter avseende skatter och socialförsäkringsavgifter. Tidigare kunde upphandlande myndigheter genom Skatteverkets blankett SKV 4820 eller tjänsten E-transport tillgängliggöra sig ett sådant skriftligt bevis. Sedan mars 2019 lämnar dock Skatteverket inte längre information om restförd skatteskuld varken via SKV 4820 eller E-transport. Upphandlande myndigheter får istället vända sig till Kronofogdemyndigheter eller kreditupplysningsföretag för upplysningar i sådana ärenden.

Ett annat verktyg som kan användas för att förebygga användandet av svart arbetskraft är IDO6, ett system för närvarokontroll på arbetsplatsen. Systemet är framtaget av byggbranschens arbetsgivare och fackorganisationer i syfte att möjliggöra kontroll av att enbart behöriga vistas på byggarbetsplatser. Detta säkerställs genom att samtliga arbetare har ett personligt IDO6-kort som är obligatoriskt för alla som vistas på arbetsplatsen, samt att uppdragsgivaren är skyldig att föra en närvaroredovisning. Brottsförebyggande rådet (BRÅ) rekommenderar att beställare i kontraktshandlingarna kräver att entreprenörer och underleverantörer tillämpar IDO6.

3.1.2 Iakttagelser

Inom Region Stockholm finns ingen policy eller riktlinje som specifikt riktar sig mot svart arbetskraft. I regionfullmäktiges policy för inköp finns emellertid bestämmelser som har bäring på nämnders och bolags arbete med att kontrollera och följa upp förekomsten av svartarbete. Enligt policyn för inköp ska upphandlingar, avtal och leverantörer systematiskt följas upp för att säkerställa att regionen bland annat inte använder oseriösa leverantörer.

I Locums riskanalys inför internkontrollplanen 2019 bedömer styrelsen att risken för att leverantörer bryter mot grundläggande rättigheter och principer, utnyttjar svart arbetskraft och inte arbetar på ett strukturerat sätt för att motverka korruption är hög. Av bolagsstyrelsens beslutade interna kontrollplan framkommer vidare att det ska genomföras flera olika aktiviteter och kontrollmoment för att hantera riskområdet under 2019. Av åiterrapporteringen till styrelsen av genomförda åtgärder och kontrollmoment i samband med verksamhetsberättelsen framgår att beslutade aktiviteter och kontrollmoment har genomförts kontinuerligt under året.

Locum har sedan flera år tillbaka interna riktlinjer för arbetet mot svartarbete. Av bolagets handbok för byggprojektledning framgår bland annat att projektledaren ansvarar för att entreprenören lämnar in SKV 4820 från samtliga företag som bedriver verksamhet på byggarbetsplatsen. I handboken framgår vidare att det ska ställas krav på att det ska finnas elektroniska personalliggare på byggarbetsplatser om projektet har en byggkostnad som antas överstiga fyra prisbasbelopp⁴. Om en total- eller generalentreprenör anlitas för projektet bör projektledaren överlåta skyldigheter enligt ovan på entreprenören genom ett skriftligt avtal. Skyldigheterna gäller då i stället total-/generalentreprenören. Det innebär bland annat att projektledaren ska göra stickprovskontroller av hur många som är inloggade på arbetsplatsen och protokollföra resultatet i byggmötesprotokoll. I samband med granskningens genomförande kunde revisionen konstatera att Locums handbok inte var uppdaterad utifrån Skatteverkets förändrade hantering av restförda skatteskulder via SKV 4820, där upphandlade myndigheter sedan våren 2019 är hänvisade till Kronofogdemyndigheter eller kreditupplysningsföretag för upplysningar i sådana ärenden. I samband slutrevisionen har bolagsledningen dock meddelat att en sådan uppdatering pågår.

Inom ramen för granskningen av de två projekten, parkeringshuset i Södertälje och operationsbyggnaden i Huddinge, kan revisionen bland annat konstatera att det i de administrativa föreskrifterna vid entreprenadupphandlingen av de två objekten framgår att det ställs ett antal krav på entreprenören i respektive avtal. Bland annat ställs krav på att entreprenören är förpliktigad att betala skatter och avgifter i enlighet med gällande lag, samt vara tillmötesgående vid kontroller/inspektioner som genomförs av beställaren. Vi-

⁴ Dvs. 186 000 kronor 2019.

dare framgår att vid upphandling av underleverantörer ska totalentreprenören begära uppgifter om underentreprenören genom Skatteverket. Finns det anmärkningar mot företaget får det inte anlitas, såvida inte beställaren skriftligen godkänner detta. General- och totalentreprenören ska i sina avtal med underentreprenörer föra vidare detta krav, så att det omfattar underentreprenörens underleverantörer. Dessutom är totalentreprenören skyldig att till beställaren fortlöpande lämna uppgifter om de underentreprenörer som anlitas för utförandet. Anlitande eller utbyte av en underentreprenör får inte ske utan beställarens skriftliga medgivande.

I de båda granskade projekten genomfördes kontroller av skatter och avgifter i samband med respektive upphandling och i det större projektet, Chopin, sker det även löpande månatligen under kontraktstiden. När det gäller entreprenaden för uppförandet av parkeringshuset framgår det av avtalet att beställaren löpande under avtalstiden, i den omfattning som det bedöms behövas, ska kontrollera leverantörens skyldigheter avseende redovisning och betalning av skatter/avgifter, bland annat kopplat till leverantörens bemanning i det aktuella byggprojektet. Av granskningen framkommer att kontroller har skett i samband med att leverantören begärt att få ta in underleverantörer. Det framkommer också att Locum, i avtalet gällande Chopin, valt att inte godkänna underentreprenörer med anledning av anmärkningar hos Kronofogdemyndigheten.

I granskningen framgår vidare att Locum ställt krav för att säkerställa att bestämmelserna kring IDO6 följs i bägge avtalen. Granskningen visar också att yrkesarbetarnas identitet har kontrollerats och dokumenterats löpande under respektive kontraktstid av Locum utifrån IDO6-systemet, men att det inte skett under 2019 i ett av de granskade projekten. Av granskningen framkommer även att det mellan projekten har gjorts olika tolkningar av hur dataskyddsförordningen⁵ påverkar möjligheten att genomföra IDO6 kontroller kopplat till arbetsplatsernas personalliggare.

Båda avtalen innehåller skrivningar om incidentrapportering och möjligheten för entreprenörernas medarbetare att tipsa om oegentligheter, till exempel till Locums visselblåsarfunktion, utan risk för repressalier.

Avsteg från avtalade krav kan i bägge de granskade fallen leda till viten. I avtalet gällande Chopin är möjligheten betydligt större än i avtalet gällande parkeringshuset, där det saknas möjlighet att utdela viten vid flera väsentliga kontraktöverträdelser. Möjlighet till avtalshävning finns dock i bägge de granskade avtalen.

⁵ Dataskyddsförordningen (GDPR) är till för att skydda enskildas grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter. Dataskyddsförordningen gäller i hela EU. Den har till syfte att skapa en enhetlig och likvärdig nivå för skyddet av personuppgifter.

3.1.3 Bedömning

Revisionen bedömer att Locum, i syfte att minska risken för svart arbetskraft, dels i de bolagsövergripande riktlinjerna för byggprojektledning i upphandlingsdokumentationen för de två granskade investeringsprojekten tagit upp krav som ska ställas på leverantören som ligger i linje med Skatteverkets rekommendationer. Bolaget bedöms även tillämpa ID06-systemet i enlighet med rekommendationen från BRÅ. Revisionen ser positivt på att Locum efter granskningen avslutande har påbörjat ett arbete med att uppdatera sin handbok för byggprojektledning utifrån de förändrade förutsättningar som gäller för inhämtande av information av entreprenörernas eventuellt restförda skatteskulder.

Revisionen bedömer att Locum behöver utreda och därefter skriftligt tydliggöra för berörda medarbetare och leverantörer hur dataskyddsförordningen påverkar möjligheterna för Locum att ta del av berörda entreprenörers personalliggare över registrerad personal. Detta mot bakgrund av att det inom de två granskade projekten har gjorts olika tolkningar kring detta.

Vidare bedömer revisionen att Locum i avtalen med leverantörerna behöver säkerställa att bolaget har möjlighet att vidta åtgärder mot leverantören även vid mindre allvarliga överträdelser. Utan tillgång till andra proportionerliga möjligheter till ingripande finns inga möjligheter annat än att häva avtalet.

Rekommendationer:

- Ledningen för Locum bör uppdatera nuvarande riktlinjer med information om hur uppgifter om entreprenörers restförda skatteskulder ska kontrolleras framöver.
- Ledningen för Locum bör utreda och därefter tydliggöra dataskyddsförordningen eventuella inverkan på Locums möjligheten att genomföra kontroller av personalliggare över registrerad personal.
- Ledningen för Locum bör säkerställa att entreprenörsavtalen, utöver hävning, innehåller möjligheter till åtgärder på en proportionerlig nivå även vid mindre kontraktsöverträdelser.

3.2 Hållbart byggande

I ett särskilt projekt⁶ under 2019 har revisionen granskat om Locum säkerställer att bygg- och anläggningsprojekt inom trafik- och fastighetsorganisationen ger begränsad miljö- och klimatpåverkan i enlighet med fullmäktiges miljöprogram 2017 - 2021⁷. I granskningen ansvarsprovades även regionstyrelsen, fastighets- och servicenämnden samt trafiknämnden.

⁶ Regionrevisorerna, Projektrapport, 7/2019 Hållbart byggande, RK 2019 - 0001

⁷ LS 2015 - 0092

Revisionen har i projektrapporten framfört att ansvarsfördelningen bör förtydligas mellan fastighets- och servicenämnden och Locum. Eftersom fullmäktiges miljöprogram och regionstyrelsens tillämpningsanvisningar beslutades innan fastighets- och servicenämnden inrättades ger dessa dokument ingen vägledning om hur ansvarsfördelning inom fastighetsorganisationen ska utformas. Revisionen bedömer därför att avtal eller annan dokumentation bör tas fram som reglerar hur fastighets- och servicenämnden som beställare av fastighetsverksamheten ska säkerställa och följa upp att Locum som utförare i byggprojekt utgår ifrån fullmäktiges krav på miljö- och klimatarbete.

Revisionen har även bedömt att det fortfarande återstår mycket arbete i det påbörjade arbetet för att möjliggöra att miljö- och klimatpåverkan kan begränsas för att uppfylla fullmäktiges miljöprogram. Bland annat bedömer revisionen att Locum bör ta fram mål och tydliggöra hur materialåtervinningen samt avfallsförebyggandet ska öka i enlighet med miljöprogrammet.

Locum har i yttrande⁸ över rapporten angett att de instämmer i revisionens bedömning att fastighets- och servicenämndens styrning och uppföljning av Locums miljö- och klimatarbete bör förtydligas. Styrelsen föreslår att avtalet om genomförande av fastighetsverksamheten mellan nämnden och Locum förtydligas med avseende på kravställning, rapportering och uppföljning. Vidare anger Locums styrelse att verksamheten har genomfört flera olika aktiviteter i sina investeringsprojekt som bidrar till att minska uppkomsten av byggavfall och möjliggör återanvändning samt återvinning. Eftersom Locums investeringsportfölj kommer förändras framöver med en större andel ombyggnadsprojekt så har en utredning påbörjats för att se över målbilden för avfallshantering för att öka miljönyttan i förhållande till kostnadseffektivitet.

3.3 Strategisk planering och samordning av vårdfastigheter

I ett särskilt projekt⁹ under 2019 har revisionen granskat om de nämnder och styrelser som är ansvariga för vårdens fastigheter säkerställer en strategisk planering, styrning och samordning utifrån verksamheternas behov.

I reglemente för fastighets- och servicenämnden fastslås att nämnden ska köpa genomförandet av fastighetsverksamheten från det regionägda bolaget Locum. Nämnden är därmed beroende av Locum för att kunna uppfylla sitt uppdrag mot fullmäktige enligt reglementet och de skyldigheter som följer av kommunallagen.

Revisionen har i projektrapporten framhållit att det finns en stor risk för att motstridiga intressen kan uppstå till följd av att det är personunion mellan le-

⁸ LOC 2020 - 0065

⁹ Regionrevisorerna, Projektrapport, 8/2019 Strategisk planering och samordning av vårdfastigheter, RK 2019 - 0064

damöterna i nämnden och Locums styrelse eftersom ledamöter i nämnd respektive bolag ska tillgodose olika perspektiv dvs. förtroendemanna- och sysslomannaperspektivet. Revisionen bedömer därför att ledamöterna i nämnden resp. bolagsstyrelsen behöver säkerställa att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning som utgår från rättsliga förutsättningar utifrån lagstiftningens olika krav på ledamöter i nämnd respektive i bolagsstyrelse.

Ett förvaltningsavtal från 1993 mellan Stockholms läns landsting (Region Stockholm) och Locum ger Locum uppdrag såväl i förvaltnings- som i fastighetsägarrollen av vårdens fastigheter. Revisionen anser att fastighets- och servicenämndens ansvar enligt reglementet delvis överlappar bolagets ansvar enligt förvaltningsavtalet. För att minska risken för att det uppstår otydligheter i roll- och ansvarsfördelning mellan nämnden och Locum har revisionen pekat på att förvaltningsavtalet behöver ses över så att innehållet i reglementet och i förvaltningsavtalet blir konsistenta och inte överlappande.

Sammantaget har revisionen bedömt att den strategiska planeringen, styrningen och samordningen inom fastighetsområdet inte säkerställer att verksamheternas behov tillgodoses. Revisionen anser att det med den nuvarande organisationen finns en risk att ingen tar ansvaret fullt ut för den strategiska fastighetsplaneringen för regionens vårdfastigheter.

Locum har i yttrande¹⁰ angett att styrelsen med några undantag delar revisionens bedömningar. Undantagen gäller bland annat revisionens bedömning att det föreligger en stor risk för att motstridiga intressen kan uppstå till följd av att det är personunion mellan nämnden och Locums styrelse. Här anser styrelsen att de dubbla uppdragen inte inneburit några problem och att risken på grund av personunion är begränsad. Revisionen har pekat på att ansvaret för nämnden respektive styrelsen är överlappande i flera styrdokument, Locums styrelse menar dock att det inte innebär en risk då nämnden och styrelsen gör samma tolkning av de olika dokumenten, vilket enligt styrelsen, innebär att ärende- och ansvarsfördelningen har fungerat. Styrelsen verkar dock bortse från att om ansvar ligger på mer än en nämnd/styrelse så blir det otydligt i ansvarsprövningen vem som bär ansvaret inför fullmäktige.

Revisionen menar att då fullmäktige i reglementet för fastighets- och servicenämnden har delegerat ansvaret för regionens vårdfastigheter till nämnden så har nämnden i och med denna delegering även övertagit ansvaret för det befintliga förvaltningsavtalet från 1993, ingånget mellan Stockholms läns landsting och Locum. Styrelsen framför tvärtom att nämnden inte övertagit ansvaret för förvaltningsavtalet. Avslutningsvis så är styrelsen inte helt överens med revisionen om hur regionen ska kunna säkerställa att det även fortsatt bedrivs vård i de fastigheter som regionen säljer, där regionen så önskar. Här menar styrelsen, med hänvisning till kommunernas planmonopol, att det inte föreligger någon risk för att de privata köparna i framtiden kommer att

¹⁰ LOC 2020 - 0031

kunna få till stånd någon ändring i berörda detaljplaner. Revisionen noterar här att regionen inte har något inflytande på kommunens planmonopol.

3.4 Leverantörsfakturaprocessen

Den auktoriserade revisorn har stickprovsvis granskat inkomna fakturor mot avtal samt kontrollerat attest och om de leveranser (varor eller tjänster) som fakturorna avser är hänförlig till den verksamhet som bedrivs i bolaget. Av granskningen framkommer att det finns rutiner som syftar till att säkerställa att inköp endast görs från avtalade leverantörer. Granskningen visar dock att beställningar av tjänster till ett värde om drygt 500 tkr har gjorts från en leverantör sedan 2017 trots avsaknad av giltigt ramavtal.

3.4.1 Bedömning

Mot bakgrund av gjorda iakttagelser bedömer den auktoriserade revisorn att Locum behöver förbättra sin avtalsstyrning i syfte att säkerställa att avrop endast sker från befintliga avtal.

Rekommendation:

- Ledningen för Locum bör säkerställa att befintliga rutiner följs så att avrop endast görs från leverantörer med giltiga avtal/ramavtal.

3.5 Avrapporterade granskningar i delrapport

Delar av årets granskning har tidigare avrapporterats i delrapport för styrelsen. Nedan sammanfattas väsentliga iakttagelser från denna rapport.

3.5.1 Granskning av administrativ hantering av avtal kopplade till NKS

Sedan mars 2019 är personalen, som på uppdrag av fastighets- och servicenämnden, administrerar OPS-avtalet och dispositionsavtalet med Karolinska anställd av Locum. Under höstens granskning framkom det att Locum ska debitera nämnden årligen för de insatser som görs gällande NKS, men att det saknades ett undertecknat avtal mellan Locum och nämnden som reglerar uppdraget.

3.5.2 Granskning av ledningsnära kostnader och representation

Den auktoriserade revisorn genomförde en substansgranskning av ledningsnära kostnader och representation. I granskningen noterades en mindre avvikelser från attestreglerna.

3.6 Granskningar utan väsentliga iakttagelser

Den auktoriserade revisorn har granskat ledningsnära kostnader och representation utan några avvikelser.

3.7 Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer

I tidigare revisionsrapporter har framförts ett antal rekommendationer avseende den interna styrningen och kontrollen. I bilaga 1 framgår hur rekommendationerna har hanterats.

3.8 Samlad bedömning av intern styrning och kontroll

Revisionen bedömer att det i huvudsak finns riktlinjer och rutiner för att säkerställa en tillräcklig styrning och intern kontroll inom bolagets verksamhet.

Den interna styrningen och kontrollen bedöms, utifrån genomförd granskning, vara tillräcklig. Bedömningen är oförändrad jämfört med 2018.

4 Räkenskaper

I detta avsnitt görs en bedömning av om styrelsens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning. Bedömningsmålen och bedömningskriterierna framgår av bilaga 3.

Granskningen av räkenskaperna har genomförts av den auktoriserade revisorn.

4.1 Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer

Det finns inga kvarvarande rekommendationer inom räkenskapsområdet från tidigare år att följa upp.

4.2 Auktoriserade revisorns bedömning

Årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad enligt god redovisningssed, enligt regionens anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning.

Det finns inga iakttagelser gjorda under 2019 som föranlett nya rekommendationer.

Räkenskaperna bedöms av den auktoriserade revisorn vara rättvisande.

5 Styrelsens yttrande över delrapport 2019

Styrelsen har 2020-01-31 lämnat yttrande över delrapporten för 2019. Styrelsen har i yttrandet kommenterat revisionens synpunkter med avvikande mening när det gäller revisionens påtalade risk för den intressekonflikt som uppstår i och med att de personer som valts som ledamöter i Locums styrelse även har valts som ledamöter i fastighets- och servicenämnden samt att vd för Locum samtidigt har rollen som förvaltningschef för nämndens fastighetsverksamhet. I sitt yttrande över delrapporten bedömer Locums styrelse att risken är liten för att en intressekonflikt skulle uppstå eftersom Locum har att följa ägarens (ytterst regionfullmäktiges) mål och direktiv. I övrigt har styrelsen inga andra avvikande meningar gentemot revisionen.

Rekommendationer till nämnd/styrelse – År 2019

Region Stockholm

Locum AB

Intern kontroll

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29896 Från rapport 2017 Årsrapport Tidigare ID 1158	"Hantering av konstStyrelsen för Locum bör, tillsammans med kulturnämnden och landstingsstyrelsen, tydliggöra hur kostnaderna som relateras till evakueringen av konst ska hanteras och vilken verksamhet som har ansvaret för konserten medan den lagerhålls."		ÅR 2019 I fullmäktiges budget 2020 har det nu tydliggjorts att fastighets- och servicenämnden ansvarar för den konst som nämnden äger och ansvarar därmed för de kostnader som uppkommer vid till exempel evakuering, lagring och underhåll.

Personal

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29907 Från rapport 7/2018 Projektrapport Tidigare ID 1344	Styrelsen bör ta en aktiv roll i kompetensförsörjningen t.ex. genom att prioritera och följa upp vilka effekter handlingsplanens aktiviteter ger		ÅR 2019 Uppföljning visar att styrelsen med återkommande tillfällen får information om arbetet med kompetensförsörjning och är aktiva i diskussioner. Rekommendationen anses vara genomförd.
29909 Från rapport 7/2018 Projektrapport Tidigare ID 1345	Styrelsen bör säkerställa att erfarenheter av tidigare genomförda aktiviteter inom kompetensförsörjningsområdet tas till vara i syfte att dra lärdomar inför nya åtgärder.		ÅR 2019 Bolaget arbetar systematiskt utifrån en kompetensförsörjningsplan som löpande utvärderas och utvecklas. Även andra aktiviteter utvärderas löpande. Återkoppling sker till styrelsen om lärdomar och hur arbetet mot bakgrund av dessa anpassas/utvecklas. Rekommendationen anses

Regionrevisorerna

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			därför vara genomförd.

Strategisk styrning och organisation

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29917 Från rapport 2018 Årsrapport Tidigare ID 1398	Styrelsen för Locum bör säkerställa att protokollen, för att uppfylla kraven i ägarpolicy, konsekvent och tydligt anger vilka underlag som legat till grund för respektive ärende	●	ÅR 2019 Protokollmallen för de protokoll som tas fram i samband med styrelsemöten är ändrad. vidare har styrelsen beslutat om reviderad arbetsordning där följande framgår. "Styrelsens protokoll skall tydligt återge vilka ärenden som behandlats, vilket underlag som funnits för respektive ärende samt innebörden av de beslut som fattats." Rekommendationen bedöms därvid som åtgärdad.
29918 Från rapport 2018 Årsrapport Tidigare ID 1400	Styrelsen för Locum bör formalisera och systematisera hur delegerade beslut ska återrapporteras för att fortlöpande kunna kontrollera om delegationen upprätthålls	●	ÅR 2019 När det gäller delegationen ska styrelsen agera med omsorg och fortlöpande bedöma om given delegation kan upprätthållas m.m. Det ställer krav på styrelsen att fastställa någon form av kontrollrutin. I Locums fall har VD:s ansvar för löpande förvaltning definierats i VD:s instruktion och nu också förtydligats med en återrapport av beslut som avser större värden än 30 mkr eller som annars är av stor betydelse. Vad det senare, dvs stor betydelse, kan vara är inte definierat. Sett till den rekommendation som lämnades har styrelsen formaliserat en återrapport men inte på ett sådant sätt att den är klar eller förutsebar, det framgår inte heller på vilket sätt eller t.ex. hur snabbt ett beslut ska rapporteras. Rekommendationen preciserade just hur delegationsbeslut ska återrapporteras, inte i detalj vilka, eftersom det måste avvägas jämfört med annan rapportering till styrelsen så att styrelsen kan göra sin bedömning enligt 8 kap. 1 § ABL.

Yttrande över regionsrevisorernas delrapport 2019

Ärendet

Regionrevisorerna har överlämnat delrapport 2019 för Locum AB. Locums styrelse har beretts möjlighet att yttra sig över rapporten senast den 31 januari 2020.

I delrapporten prövas om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig. Delrapporten avser perioden 1 januari – 31 augusti 2019.

Locums synpunkter

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat – prognos per 2019-08-31

Revisorerna konstaterar att Locum prognostiserar årets resultat till 7 mnkr, vilket är i överensstämmelse med regionfullmäktiges resultatkrav. Avvikelser mot budget har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredsställande sätt. Vidare konstateras att investeringsprognosen uppgår till 4,5 mnkr vilket också är i linje med budget.

I samband med mål och budget 2019 ändrade regionfullmäktige principerna för hur bolagens resultatkrav beräknas. Från och med 2019 kommer bolagen själv få bära effekten av ändrad diskonteringsränta avseende pensionsskulden. Revisionen konstaterar att styrelsen uppmärksammat och kommenterat detta som en risk, att resultatkravet inte uppnås, i delårsrapporten.

I övrigt konstateras att inga andra risker föreligger än den som nämnts ovan som innebär risk för att Locum inte kommer nå regionfullmäktiges mål för bolaget.

Intern styrning och kontroll

Den 20 november 2018 beslutade regionfullmäktige om en ny politisk organisation från och med 1 januari 2019. Som en konsekvens överfördes resultatenheten Landstingsfastigheter Stockholm (LFS) från regionstyrelsen till en nybildade fastighets- och servicenämnden (FSN). Revisionen har granskat de nya reglementena för regionstyrelsen och nämnderna. I granskningen framkommer otydligheter avseende ansvar och roller mellan Locum och FSN samt till vissa delar även mot regionstyrelsen.

Revisionen konstaterar att det finns en personunion avseende ledamöterna i FSN samt i Locums styrelse. Denna konstruktion kan leda till att intressekonflikt kan uppstå på grund av skillnaden i nämndens respektive styrelsens uppdrag.

Vidare konstateras att VD för Locum är tillika förvaltningschef för fastighetsverksamheten inom FSN. Även i detta fall konstateras risk för intressekonflikt.

YTTRANDE

Exempelvis kan nämnden fatta beslut som gynnar nämnden eller regionen men som missgynnar bolaget. Styrelsen eller VD kan då behöva verkställa beslut som missgynnar bolaget vilket står i strid med aktiebolagslagen. Ytterst kan då ersättningsskyldighet riktas mot styrelsen eller VD.

Locum bedömer emellertid att risken är liten för att en intressekonflikt skulle uppstå eftersom Locum har att följa ägarens (ytterst regionfullmäktiges) mål och direktiv. Revisionen kommer dock fortsätta granska ansvar och roller och avrapportera detta senast i årsrapporteringen.

Administrativ hantering av avtal kopplade till NKS

Sedan 1 mars 2019 är personalen som hanterar OPS-avtalet anställda på Locum. Denna avtalsförvaltning har Locum rätt att debitera FSN. Revisionen noterar att undertecknat avtal mellan Locum och FSN saknas. Detta har föranlett en rekommendation.

På Locums styrelsemöte den 12 december 2019 beslutades att komplettera § 4 i "Avtal avseende genomförande av fastighetsverksamheten" mellan Locum och FSN. § 4 innehåller nu en skrivning innebärande att Locum har rätt att debitera FSN för avtalshanteringen. Locum anser därmed att rekommendationen är åtgärdad.

Risikanalys och intern kontrollplan 2019

Revisionen konstaterar att styrelsen bedömer att samtliga åtgärder och kontrollmoment utom två har önskvärd effekt alternativt pågår enligt plan. De två åtgärder som markerats med status delvis avser Locums delaktighet i regionens investeringsverksamhet. Locum noterar att sedan rapporten skrivits har regionfullmäktige fattat beslut om nya riktlinjer avseende investeringsprocessen som tydliggör olika parter ansvar.

Ledningsnära kostnader och representation

Den auktoriserade revisorn har sin granskning funnit en mindre avvikelse. Denna avvikelse handlar om att en chef attesterade en faktura avseende representation där chefen själv deltog. Dock fanns ett skriftligt VD-beslut att genomföra representationen bilagt fakturan.

Granskningar utan väsentliga iakttagelser

Den auktoriserade revisorn har granskat flera processer utan väsentliga noteringar.

Bedömning av intern styrning och kontroll

Sammanfattningsvis bedömer revisionen att det finns risk för intressekonflikter i rollen som styrelseledamot i Locum gentemot rollen som ledamot i FSN. I övrigt konstateras att granskningen av den interna kontrollen inte har några väsentliga avvikelser.

Räkenskaper

Delårsrapport 2019-08-31.

Dan Eriksson
Ekonomidirektör
08-123 175 78
dan.e.eriksson@sll.se

YTTRANDE

Diariernr
LOC 2019-1031
Informationssäkerhetsklass: K1

Styrelsen för Locum AB

Granskningen av delårsrapporten visar att en post i balansräkningen borde redovisats som en skattefordran i stället vilket påverkar balansomslutningen. Locum menar att denna balanspost tidigare år redovisats på samma sätt utan särskilt påpekande.

I övrigt har inga omständigheter framkommit att delårsrapporten inte skulle vara upprättad med god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års rekommendationer

Revisionen konstaterar att en översyn kommer göras av de rekommendationer som tidigare varit ställda till dels Locum dels till regionstyrelsen i och med bildandet av FSN.

Yttrande över årsrapport 2018

Slutligen noteras att Locums styrelse lämnade yttrande 2019-06-12 avseende revisionens årsrapport utan avvikande uppfattning.

Beslutsinformation

Beslutsinformation

Från sammanträde med styrelsen i Locum AB torsdagen den 30 januari 2020 kl. 14.00-14.50 i Roslagssalen, Landstingshuset, Hantverkargatan 45

§ 13 Yttrande över regionsrevisorernas delrapport 2019 för Locum AB (LOC 2019-1031)

Beslutsunderlag

1. Yttrande över regionsrevisorernas delrapport 2019 för Locum AB
2. Regionrevisorernas delrapport 2019 för Locum AB

Föredrog projektdirektören ärendet.

Lämnade Rolf Lindell, för socialdemokraternas räkning, in ett särskilt uttalande, protokollsbilaga 1.

Beslut

Beslutade styrelsen

att uppdra åt verkställande direktören att avge yttrande över regionrevisorernas delrapport 2019 för Locum AB enligt förslag.

Vid anteckningarna

Charlotte Viksten
Styrelsesekreterare

Vad gör regionrevisorerna?

Regionrevisorerna granskar den verksamhet som bedrivs av regionens nämnder och bolagsstyrelser. Revisionsuppdraget är det största inom kommunal verksamhet.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten. Den övergripande uppgiften för revisorerna är att granska hur nämnder och styrelser tar sitt ansvar. De förtroendevalda revisorerna är fullmäktiges och ytterst medborgarnas instrument för den demokratiska kontrollen. De har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen.

Ledamöter i nämnder och styrelser ansvarar inför fullmäktige för hur de själva, anställda och uppdragstagare genomför verksamheten. I ansvaret ingår att genomföra en ändamålsenlig verksamhet utifrån fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten, på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med en tillräcklig intern kontroll samt att upprätta rättvisande räkenskaper.

I årsrapporter för nämnder och styrelser sammanfattar revisionskontoret den granskning som genomförts under det gångna året. Verksamhetsrevisionen redovisas löpande i projektrapporter. Publikationerna finns på www.sll.se. Det går även att prenumerera på regionrevisorernas nyhetsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till regionrevisorerna.rev@sll.se.

Postadress: Box 22230, 104 22 Stockholm
Besöksadress: Hantverkargatan 25 b (T-bana Rådhuset)
Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se
Hemsida: www.sll.se
Org.nr: 232100-0016

Regionrevisorerna
Revisorsgrupp III

2020-03-31

Diarienummer
RK 2019 - 0025Årsstämman i Locum AB
Org nr 55 64 38 - 7909

Regionfullmäktige i Region Stockholm

Granskningsrapport för Locum AB år 2019

Vi av fullmäktige utsedda lekmannarevisorer har granskat Locum AB:s verksamhet år 2019.

Styrelse och vd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och revisionsreglementet samt utifrån bolagsordning och av bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och prövning och har gett det resultat som redovisas i revisionskontorets Årsrapport 2019 för Locum AB. Vi bifogar en redogörelse för resultatet av granskningen.

Vi bedömer sammantaget att styrelsen i allt väsentligt har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att styrelsens interna styrning och kontroll har varit tillräcklig.

Stockholm 2020-03-31

Anders Lönn

Michael Stjernström

Anders Ödmark

Björn Jansson

Gustav Olofsson

Inger Linge

Jan Holgersson

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 StockholmTelefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.seSäte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.seBesök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

Granskningsrapport för Locum AB år 2019

Vi av fullmäktige utsedda lekmannarevisorer har granskat Locum AB:s verksamhet år 2019.

Styrelse och vd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

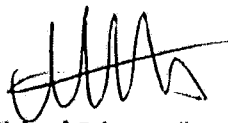
Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och revisionsreglementet samt utifrån bolagsordning och av bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och prövning och har gett det resultat som redovisas i revisionskontorets Årsrapport 2019 för Locum AB. Vi bifogar en redogörelse för resultatet av granskningen.

Vi bedömer sammantaget att styrelsen i allt väsentligt har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att styrelsens interna styrning och kontroll har varit tillräcklig.

Stockholm 2020-03-31

Anders Lönn

Michael Stjernström

Anders Ödmark

Björn Jansson

Gustav Olofsson

Inger Linge

Jan Holgersson

Årsstämman i Locum AB
Org nr 55 64 38 - 7909

Regionfullmäktige i Region Stockholm

Granskningsrapport för Locum AB år 2019

Vi av fullmäktige utsedda lekmannarevisorer har granskat Locum AB:s verksamhet år 2019.

Styrelse och vd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionsse i kommunal verksamhet och revisionsreglementet samt utifrån bolagsordning och av bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

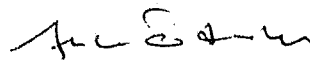
Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och prövning och har gett det resultat som redovisas i revisionskontorets Årsrapport 2019 för Locum AB. Vi bifogar en redogörelse för resultatet av granskningen.

Vi bedömer sammantaget att styrelsen i allt väsentligt har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att styrelsens interna styrning och kontroll har varit tillräcklig.

Stockholm 2020-03-31

Anders Lönn

Michael Stjernström

Anders Ödmark

Björn Jansson

Gustav Olofsson

Inger Linge

Jan Holgersson

Årsstämman i Locum AB
Org nr 55 64 38 - 7909

Regionfullmäktige i Region Stockholm

Granskningsrapport för Locum AB år 2019

Vi av fullmäktige utsedda lekmannarevisorer har granskat Locum AB:s verksamhet år 2019.

Styrelse och vd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

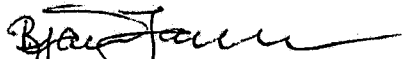
Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och revisionsreglementet samt utifrån bolagsordning och av bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och prövning och har gett det resultat som redovisas i revisionskontorets Årsrapport 2019 för Locum AB. Vi bifogar en redogörelse för resultatet av granskningen.

Vi bedömer sammantaget att styrelsen i allt väsentligt har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att styrelsens interna styrning och kontroll har varit tillräcklig.

Stockholm 2020-03-31

Anders Lönn

Björn Jansson

Michael Stjernström

Gustav Olofsson

Anders Ödmark

Inger Linge

Jan Holgersson

Årsstämman i Locum AB
Org nr 55 64 38 - 7909

Regionfullmäktige i Region Stockholm

Granskningsrapport för Locum AB år 2019

Vi av fullmäktige utsedda lekmannarevisorer har granskat Locum AB:s verksamhet år 2019.

Styrelse och vd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och revisionsreglementet samt utifrån bolagsordning och av bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och prövning och har gett det resultat som redovisas i revisionskontorets Årsrapport 2019 för Locum AB. Vi bifogar en redogörelse för resultatet av granskningen.

Vi bedömer sammantaget att styrelsen i allt väsentligt har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att styrelsens interna styrning och kontroll har varit tillräcklig.

Stockholm 2020-03-31

Anders Lönn

Michael Stjernström

Anders Ödmark

Björn Jansson

Gustav Olofsson

Inger Linge

Jan Holgersson

Regionrevisorerna
Revisorsgrupp III

2020-03-31

Diarienummer
RK 2019 - 0025Årsstämman i Locum AB
Org nr 55 64 38 - 7909

Regionfullmäktige i Region Stockholm

Granskningsrapport för Locum AB år 2019

Vi av fullmäktige utsedda lekmannarevisorer har granskat Locum AB:s verksamhet år 2019.

Styrelse och vd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionsse i kommunal verksamhet och revisionsreglementet samt utifrån bolagsordning och av bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och prövning och har gett det resultat som redovisas i revisionskontorets Årsrapport 2019 för Locum AB. Vi bifogar en redogörelse för resultatet av granskningen.

Vi bedömer sammantaget att styrelsen i allt väsentligt har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att styrelsens interna styrning och kontroll har varit tillräcklig.

Stockholm 2020-03-31

Anders Lönn

Michael Stjernström

Anders Ödmark

Björn Jansson

Gustav Olofsson

Inger Linge

Jan Holgersson**Region Stockholm**
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 StockholmTelefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.seSäte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.seBesök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

Regionrevisorerna
Revisorsgrupp III

2020-03-31

Diarienummer
RK 2019 - 0025Årsstämman i AB Terreno
Org nr 55 61 08 - 8195

Regionfullmäktige i Region Stockholm

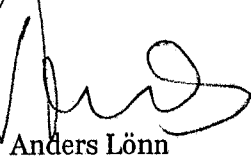
Granskningsrapport för AB Terreno år 2019

Styrelse och vd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

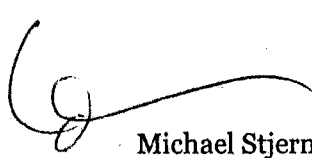
Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Vi av fullmäktige utsedda lekmannarevisorer har tagit del av den auktoriserade revisorns revisionsberättelse för AB Terreno år 2019, men har i övrigt inte genomfört någon granskning då bolaget är vilande och därmed inte bedriver någon verksamhet.

Stockholm 2020-03-31

Anders Lönn

Michael Stjernström

Anders Ödmark

Björn Jansson

Gustav Olofsson

Inger Linge

Jan Holgersson

Årsstämman i AB Terreno
Org nr 55 61 08 - 8195

Regionfullmäktige i Region Stockholm

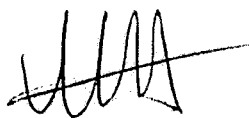
Granskningsrapport för AB Terreno år 2019

Styrelse och vd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Vi av fullmäktige utsedda lekmannarevisorer har tagit del av den auktoriserade revisorns revisionsberättelse för AB Terreno år 2019, men har i övrigt inte genomfört någon granskning då bolaget är vilande och därmed inte bedriver någon verksamhet.

Stockholm 2020-03-31

Anders Lönn

Michael Stjernström

Anders Ödmark

Björn Jansson

Gustav Olofsson

Inger Linge

Jan Holgersson

Årsstämman i AB Terreno
Org nr 55 61 08 - 8195

Regionfullmäktige i Region Stockholm

Granskningsrapport för AB Terreno år 2019

Styrelse och vd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Vi av fullmäktige utsedda lekmannarevisorer har tagit del av den auktoriserade revisorns revisionsberättelse för AB Terreno år 2019, men har i övrigt inte genomfört någon granskning då bolaget är vilande och därmed inte bedriver någon verksamhet.

Stockholm 2020-03-31

Anders Lönn

Michael Stjernström

Anders Ödmark

Björn Jansson

Gustav Olofsson

Inger Linge

Jan Holgersson

Årsstämman i AB Terreno
Org nr 55 61 08 - 8195

Regionfullmäktige i Region Stockholm

Granskningsrapport för AB Terreno år 2019

Styrelse och vd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Vi av fullmäktige utsedda lekmannarevisorer har tagit del av den auktoriserade revisorns revisionsberättelse för AB Terreno år 2019, men har i övrigt inte genomfört någon granskning då bolaget är vilande och därmed inte bedriver någon verksamhet.

Stockholm 2020-03-31

Anders Lönn

Michael Stjernström

Anders Ödmark

Björn Jansson

Gustav Olofsson

Inger Linge

Jan Holgersson

Årsstämman i AB Terreno
Org nr 55 61 08 - 8195

Regionfullmäktige i Region Stockholm

Granskningsrapport för AB Terreno år 2019

Styrelse och vd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Vi av fullmäktige utsedda lekmannarevisorer har tagit del av den auktoriserade revisorns revisionsberättelse för AB Terreno år 2019, men har i övrigt inte genomfört någon granskning då bolaget är vilande och därmed inte bedriver någon verksamhet.

Stockholm 2020-03-31

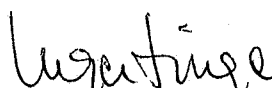
Anders Lönn

Michael Stjernström

Anders Ödmark

Björn Jansson

Gustav Olofsson

Inger Linge

Jan Holgersson

Årsstämman i AB Terreno
Org nr 55 61 08 - 8195

Regionfullmäktige i Region Stockholm

Granskningsrapport för AB Terreno år 2019

Styrelse och vd ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Vi av fullmäktige utsedda lekmannarevisorer har tagit del av den auktoriserade revisorns revisionsberättelse för AB Terreno år 2019, men har i övrigt inte genomfört någon granskning då bolaget är vilande och därmed inte bedriver någon verksamhet.

Stockholm 2020-03-31

Anders Lönn

Michael Stjernström

Anders Ödmark

Björn Jansson

Gustav Olofsson

Inger Linge

Jan Holgersson

Rekommendationer till ledning – År 2019

Region Stockholm

Locum AB

Fastighetsförvaltning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisions kommentar
29920 Från rapport 2019 Delrapport Tidigare ID 1543	Ledningen för Locum bör tillsammans med ledningen för fastighetsförvaltningen upprätta ett avtal mellan locum och FSN avseende debitering av tid för den administrativa hanteringen av NKS	●	År 2019 Avtal är upprättat. Rekommendationen bedöms därvid vara åtgärdad.

Inköp och upphandling

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisions kommentar
29919 Från rapport 2018 Årsrapport Tidigare ID 1401	Ledningen för Locum bör säkerställa att det alltid görs en hänvisning till aktuellt avtal redan i samband med en beställning	—	
37581 Från rapport 2019 Årsrapport	Ledningen för Locum bör säkerställa att befintliga rutiner följs så att avrop endast görs från leverantörer med giltiga avtal/ramavtal.	—	

Regionrevisorerna

Miljö

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
35047 Från rapport 7/2019 Projekt rapport	Locums ledning bör i enlighet med tillämpningsanvisningar för miljöprogrammet anta mål och tydliggöra hur de ska öka materialåtervinningen och förebygga avfall vid investeringsprojekt.	—	

Oegentligheter

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
37578 Från rapport 2019 Årsrapport	Ledningen för Locum bör uppdatera nuvarande riktlinjer med information om hur uppgifter om entreprenörers restförda skatteskulder ska kontrolleras framöver.	—	
37579 Från rapport 2019 Årsrapport	Ledningen för Locum bör utreda och därefter tydliggöra dataskydds-förordningen eventuella inverkan på Locums möjligheten att genomföra kontroller av personalliggare över registrerad personal.	—	
37580 Från rapport 2019 Årsrapport	Ledningen för Locum bör säkerställa att entreprenörsavtalen, utöver hävning, innehåller möjligheter till åtgärder på en proportionerlig nivå även vid mindre kontraktsövertredelser.	—	